

Saaremaa valla arengukava 2019-2030 muutmise eelnõule avalikustamise käigus esitatud ettepanekud (03.11.2020)

Nr	Ettepanek / arvamus	Vallavalitsuse seisukoht
1.	lk 24 lisada Saaremaa kultuuriobjektideks maalinnad	Lisada maalinnade loetelu vastava valdkondlikku arengukava hetkeolukorra analüüsi.
2.	lk 30 Mustjala pansionaadi valmimisel 2022 on tagatud pereõe kohapealne teenus	Pereõe teenuse korraldamine ei kuulu omavalitsuse ülesannetes. Mustjala piirkonna puhul vald on samas teadlik antud küsimusest ning on korraldanud transporti meditsiiniteenusteni vajadusel. Saaremaa vald (edaspidi vald) on valmis enda võimaluste piires kaasa aitama antud väljakutse lahendamisel.
3.	lk 49 Vald toetab piirkondlike lehtede kujundamist ja trükkimist	Tegemist on hetkeolukorra kirjeldusega, milles peab kajastuma tänane olukord. Valla eelarvest toetatakse piirkondlike lehtede trükkimist, mis enamikele piirkondadest on olnud piisav. Piirkondlike lehtede väljaandmine ei ole kohustus, vaid võimalus, kui kogukond nii soovib, mida vald toetab.
4.	<p>Arengukavas ei ole Kuressaare kõrval Saaremaa maapiirkonnad – osavallad ja kogukonnad – saanud vajalikku tähelepanu, kusjuures ka püstitatud eesmärkide loetelus.</p> <p>Tehti järgmine ettepanek vallavalitsusele: Peatükk 3 Visioon aastaks 2030 ja üldised strateegilised arengusuunad sõnastada viies lause alljärgnevalt: „Saaremaa eripära arvestava konkurentsivõimelise majanduskeskkonna ja elukeskkonna arendamine kõigis osavaldades ja kogukondades.”</p>	Valla arengukava väljatöötamise käigus on põhjalikult läbiarutatud nimetatud üldised strateegilised arengusuunad. Hetkel on kajastatud läbi arengusuundade kõigi Saaremaa kui terviku piirkondade ja valdkondade areng. Arengusuundi tuleb vaadata komplekselt, seega ei ole põhjendatud ühe arengusuuna muutmine esitatud kujul.
5.	<p>Projekti nimi: Kihelkonna külaseltsi matkakeskus</p> <p>Projekti eesmärk:</p> <ol style="list-style-type: none"> Külakogukonna elu edendamine, turisminduse aktiviteet Kihelkonnas endas kui ümberkaudsetes piirkondades. Matkamise ja liikumise vabas looduses propageerimine. Sise-ja väliturisminduse edendamine: soov kaasata matkajat kohalikele matkaradadele nii Eestisiseselt kui ka väljastpoolt (matkamine, matka-ja looduslooüritused, rahvusvahelised koostööprojektid/koostöö välismatkaklubidega). Kord aastas korraldatavad matkajate kokkusaamisüritused. <p>Projektiga kaasnev kulu: Endise Kihelkonna Vallavalitsusele kuuluva hoone (Pargi tn. 2, edaspidi Matkakeskus) rekonstrueerimine.</p>	Valla poolt toetame algatust ning soovime idee väljapakkujal idee teostamisega edasi minna. Lisaks oleme valmis kaaluma võimaliku põhirahastuse leidmisel omaosaluse katmise toetamist. Juhime tähelepanu, et konkreetne hoone (Pargi t 2, Kihelkonna) ei ole enam vallale kuuluv.
6.	Saaremaa valla visioon – praegune sõnastus on pisut sisutihhi ja liialt luuleline.	Võtame teadmiseks. Vallavalitsuse hinnangul visioon peegeldab valla arengusuundi ja on põhjendatud sõnastuses. Oleme tänulikud võimalike muudatusettepanekute eest.

Saaremaa valla arengukava 2019-2030 muutmise eelnõule avalikustamise käigus esitatud ettepanekud (03.11.2020)

7.	lk 7, 1.3. AK koostamine – tegevused ei ole kronoloogilises järjestuses	Teadlikult on kajastatud samad tegevused erinevatel aastatel järjest, mitte aastate tegevused tervikliku loeteluna.
8.	lk 38 märkused teede olukorra kohta – võiks hinnata käesoleva aasta järgi, andmed ajakohastada.	Hetkel toimub Saaremaa valla territooriumi teede osas andmete täiendamine teede riigi teeregistris. Vastavad esialgsed andmed arengukava teksti lisatud.
9.	Hariduse peatükk – lisada lahendus maapiirkonna õpilastele, kes asuvad õppima riigigümnaasiumis, majutamiseks õpilaskodus. Kavandada ja planeerida eelarvestraateegias konkreetsed summad majutuskoha loomiseks/väljaehitamiseks.	Riigigümnaasium on riigile kuuluv kool, seega ka vastavad majutusvõimalused on vajalik korraldada kohapeal asuvate riigiasutuste (riigile kuuluvate koolide) koostöö. Lahendusi on vallavalitsusele teadaolevalt ka arutatud.
10.	Lk 39, Ühisveevärk ja kanalisatsioon – kaotatakse piirkondlik mahajäämus, mis oli kõige suurem endise Laimjala valla territooriumil (Audla ja Laimjala veehaarded). Lisada siia nimekirja Leisi alevik, kus mahajäämus on KÕIGE SUUREM.	Vallavalitsuse hinnangul kajastab arengukava eelnõus olev kirjeldus hetkeolukorda antud valdkonna osas piisavalt.
11.	Vald kaasab suurematesse otsustusprotsessidesse ja arutellusse ettevõtjate liitused ja/või kodanikuühendusi, kellel on märkimisväärne panus saare elu arengusse ning kes võivad näha murekohti ja lahendusi värskema nurga alt.	Valla poolt peame erinevate osapoolte kaasamist otsustusprotsessidesse väga vajalikuks ja oleme ka juba täna erinevaid võimalusi selleks loonud. Tegevus on kajastatud valla arengukava juhtimise ja koostöö peatükis.
12.	Saaremaa vald loob ametnike üksuse, mis tegutseb ka nädalavahetusel. Valla elanike elu ega ettevõtlus ei piirdu esmaspäevast reedeni vaid elab 7-päeva nädalas. Oluline on olla toeks ja arendada elu nädalapäevast sõltumata.	Vallavalitsuse hinnangul on tegemist põhjendamata ettepanekuga.
13.	Maapiirkondades on oluline anda rohkem sõnaõigust ja tegutsemisvõimalusi piirkonna aktiivsetele ja julgetele arvamusiidritele. Teenuskeskuse ja osavallakogu rollid on äärmiselt olulised ning nende otsused peavad olema piirkonna arengus olulise kaaluga. Kui luuakse küla või alevivanema positsioon, siis peab see ametikoht olema tasustatud, et tema tegevus oleks motiveeritud ja tulemuslik.	Valla poolt peame oluliseks kohalike arvamusiidrite kaasamist otsustusprotsessidesse. Küla- ja alevikuvanemate tegevust on võimalik rahastada küla/alevikurahast. Tegevused on kajastatud valla arengukava juhtimise ja koostöö peatükis.
14.	Saaremaa vallavalitsuse maksimaalne ametiaja kestus võiks olla 4 aastat, peale mida tuleb võtta vähemalt 1a. nõ. sundpuhkust asutuse siselisest ametikohast. See tähendab, et 4 aastat võib töötada Saaremaa vallavalitsuse valitud ametikohas (vallavanem, raamatupidaja, teespetsialist	Vallavalitsuse hinnangul on tegemist põhjendamata ettepanekuga. Teenistujate järjepidevus ja kompetentsus on oluline ressurs asutuse vaates.

Saaremaa valla arengukava 2019-2030 muutmise eelnõule avalikustamise käigus esitatud ettepanekud (03.11.2020)

	<p>jne.), peale mida tuleb siirduda teise valda, eraettevõtlusesse, õpingutele vms. See tagab valla arengus värskuse, kiirendab otsustusprotsesse, sunnib ettevõtluse ja loova mõtlemisega tegelema ning võiks Saaremaale tuua ka uusi elanikke.</p>	
15.	<p>Väina tammi avad - Saaremaa vald seab prioriteediks ja toetab Väina tammi avade projekti lõpuni viimist. Väina tammi avade projekt peab tagama ka mereliikluse Väikeses väinas ehk otsetee Muhu ja Saaremaa vahelt, mis loob uue ja parema võimaluse Saaremaa mereliseks transpordiks ning sadamate ja asulate külastamiseks, rikastades turismi ja mererahva kultuuri.</p>	<p>Kajastatud tegevusena valla arengukava eelnõus lk 47 (tegevus: Väikese väina olukorra parandamine)</p>
16.	<p>“Saaremaa” suured puidust tähed Väina tammile. Selgesõnaline ja silmatorkav maamärk Saaremaa eristamiseks ning tervitamiseks. Oleme ka vallale esitanud kavandi ja prognoositava maksumuse, kuid väidetavalt on ei ole antud maamärgi paigaldamine 20m kaugusele teeäärest seadusekohane. Ometi on antud teelõigul (Kuivastu-Kuressaare mnt.) lubatud “Coop” reklaam ning “Muhu uks”, mis mõlemad paiknevad teeäärises lähemal kui 10m.</p>	<p>Vallavalitsuse poolt näeme head alust idee väljapakkujal enda poolt antud idee teostamisega edasi minna. Konkreetse idee elluviimiseks on vajalik Maanteeametilt kooskõlastuse taotlemine.</p>
17.	<p>Saaremaa Kunsti- ja Tehnoloogiakool - Saaremaa on sajandeid tuntud siinse romantilise looduse ja loominguvabaduse pärast, mistõttu on see olnud populaarne sihtkoht kunstnike jaoks ning ühtlase ka soodne pinnas kõrgetasemelise kunsti ja kunstnike tekkeks. Traditsioonilised kunstivormid ei ole kuhugi kadunud, kuid tehnoloogia ajastul kombineeritakse ning lihtsustatakse paljusid kunstivorme ja õpet läbi tehnika. Tehnoloogia on oluline siduda ka kunsti kui ettevõtluse edendamisel.</p>	<p>Valla arengukava tegevustes ei kajastata üksikobjekte. Võimalik arutada vastava valdkondliku arengukava juures.</p>
18.	<p>Keskkonnaõpe koolides - Jätkusuutliku, roheline ja eluterve saare roll on õpetada noortele keskkonnavalaseid teadmisi, loodushoidu, ringmajandust, jäätmekäitlust jpm.</p>	<p>Kajastatud tegevusena valla arengukava eelnõus lk 47 (tegevus: keskkonnateadlikkuse tõstmine)</p>

Saaremaa valla arengukava 2019-2030 muutmise eelnõule avalikustamise käigus esitatud ettepanekud (03.11.2020)

19.	<p>Ökosaar - Saaremaa vald on kilekotivaba saar. Soodustab, harib ja nõustab ringmajanduse teket üle saare. Kasutatakse ja toetatakse taastuenergia lahendusi jne.</p>	<p>Kajastatud tegevusena valla arengukava eelnõus lk 47 (tegevus: Saaremaa kui ökosaare / rohelse saare (sh kilekotivaba ja plastiknõude vaba saare) kontseptsiooni väljatöötamine ning rakendamine).</p>
20.	<p>Zip-line Orissaare Telemastist Illikule - 190m kõrgusest Orissaare Telemastist on võimalik tekitada pea 1km pikkune laskumine kuid mis nõuab põhjalikku telemasti ümberehitust, lifti tekitamist ning tugitrosside paigaldamist. Atraktsioon oleks kindlasti rohkelt tähelepanu pälviv üle maailma.</p>	<p>Valla arengukava tegevustes ei kajastata üksikobjekte. Vallavalitsuse poolt soovitate idee väljapakkujal enda poolt antud idee teostamisega edasi minna.</p>
21.	<p>Orissaare Staadion - Saaremaale rohkelt kuulsust toonud Orissaare Tamm ning sellel staadionil üles kasvanud sportlased ja treenerid väärivad paremaid tingimusi. Orissaare Sport ja siinsed spordipered annavad tugeva panuse Eesti spordile. Parendades sportimistingimusi, on võimalik veel paremaid tulemusi tuua ja võistlusi korraldada.</p>	<p>Valla arengukava tegevustes ei kajastata üksikobjekte. Orissaare staadioni renoveerimine on tegevusena kajastatud Saaremaa valla spordi arengukavas 2020-2030.</p>
22.	<p>Orissaare 2030 - Jätkusuutlik, moodsa kultuuri ja atraktiivsete ajaveetmisvõimalustega sihtkoht, kus kasvavad aktiivse ja keskkonnateadliku eluviisiga noored ning sünnivad innovaatlised ideed ning rikkalik kunst läbi sotsiaalse sidususe.</p>	<p>Võtame teadmiseks.</p>

Saaremaa valla arengukava 2019-2030 muutmise eelnõule avalikustamise käigus esitatud ettepanekud (03.11.2020)

23.	<p>“Illiku ring” - kergliiklusrada ning meretee ümber Illiku laiul. Valgustatud jalgrada mööda maismaad, mis on ühendatud kõikide teiste terviseradadega Orissaares. Illiku merelise ringi loomiseks on tarvilik läbipääs Sadama tänava alt ning selleks on vajalik silla või suure truubi olemasolu, mis ühtlasi parandab ka Natura2000 ala veeliikumist, võimaldab kalameeste paremat liikumist ning suurendab koha atraktiivsust.</p> <p>Valgustatud terviserada Illiku laiult Maasi linnuseni.</p> <p>Illiku muuseumihoone loomine ning Maasilinna vraki tagasitoomine Illiku laiule.</p> <p>Orissaare supelrand (projektiga alustatud - Saaremaa valla kaasav eelarve 2019-2020) ning rannaspordi väljakud.</p> <p>Orissaare jahisadama renoveerimine, sissesõidutee ja akvatooriumi süvendamine.</p> <p>Merepääste komando tugipunkt ja helikopteri maandumisplats Illiku laiul.</p> <p>Orissaare keskväljaku projekt ühendatakse Illiku laiuga, luues ühine tänavavalgustuse ja liikumise tervik.</p> <p>Illiku laid on osaliselt autovaba.</p> <p>Illiku laid on Saaremaa kui ökosaares makett - kasutatakse ringmajanduse-, taastuvenergia lahendusi, müüakse ja tarbitakse kohalikku toodangut jne.</p> <p>Aastal 2030 leiab Illiku laiult: Tervisekeskus/ SPA, kultuuriklubi-näituseruum, muuseum, linnuvaatlustorn, restoran, veespordikeskus (purjekool, wakepargi rajad, lohesurfi kool jne.), välibassein, õpperuumid, kasvuhooned, supelrand, karavanipark, spordiväljakud, skulptuuripark, 100+ majutuskoha ning palju muud.</p>	<p>Valla arengukava tegevustes ei kajastata üksikobjekte. Vallavalitsuse poolt soovitate ideede väljapakkujal enda poolt antud ideede teostamisega edasi minna.</p>
24.	<p>MTÜ Sõrvemaa Pärimuse Selts arengumeeskonna aasta tagasi koostatud visiooni Sõrve pärimuskultuuri võimalikust arengust võiks laiendada kogu Saaremaa arengut silmas pidades kõigile Saaremaa piirkondadele. Oleme valmis mitmekülgseks koostööks Saaremaa vallaga, et seda unistust teostada.</p>	<p>Võimalik arutada vastava valdkondliku arengukava juures.</p>
25.	<p>Ettepanek lisada ARENGUKAVASSE lk 22 Mustjala festivalile lisaks märke Tagaranna kirjanduspäev.</p>	<p>Võimalik arutada vastava valdkondliku arengukava juures.</p>
26.	<p>Leisi jõgi ja tema suubumisala rannikumeres on väga halvas seisukorras. Kümneid aastaid jõkke teadmata kohast sattunud savi on ummistanud jõe ja selle ühenduse merega (mis asub juba meres). Jõgi peaks olema lõheliste kudejõgi, kuid kui keskmise ja madala veetasemega kaob jõel ühendus merega, siis kalad jõkke ei pääse. Jõgi on olnud ka Saaremaa üks parimaid särjepüügi kohti. Veel üheksakümnendate alguses oli kevaditi jõe suudmealal</p>	<p>Valla arengukava tegevustes ei kajastata üksikobjekte. Kajastatud üldistatud tegevusena valla arengukava eelnõus lk 47 (tegevus: jõesuudmete keskkonna olukorra parandamine).</p>

Saaremaa valla arengukava 2019-2030 muutmise eelnõule avalikustamise käigus esitatud ettepanekud (03.11.2020)

	<p>särgi püüdmas sadu inimesi üle Eesti ja kaugemaltki. Kahjuks ei ole särg enam jõkke kudema tulnud mitukümmend aastat, rääkimata lõhelistest. Saaremaa Valla arengukava võiks sisaldada Leisi jõe ja selle suudmeala meres setetest puhastamist ja jõe normaalse seisukorra taastamist.</p>	
27.	<p>Leisi alevikul puudub kanalisatsioon. Samuti puuduvad Leisi alevikul ja Karja külal puhastusseadmed, mis peale bioloogilise puhastuse teostaksid ka reovee keemilist puhastamist. See on omakorda seotud ka Leisi jõe ja Upsu lahe keskkonnasisundiga. See omakorda mõjutab turismi ja kalavarusid Põhja-Saaremaal ja ka laiemalt. Saaremaa Valla arengukava võiks sisaldada kanalisatsiooni ehitamist Leisi alevikku ja puhastusseadmete ehitamist Leisi alevikku ja Karja külla.</p>	<p>Antud tegevused on kajastatud Saaremaa valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kavas aastateks 2020-2031.</p>
28.	<p>Valla arengukava võiks toetada metsaomanike ühinemist MTÜ Saaremaa Metsaühingusse. Metsaühingust on saadaval igakülgne professionaalne abi metsaomanikele nii metsanduslikul nõustamisel kui metsade majandamisel ja uuendamisel. Metsaühingus töötavad metsandusliku kõrg- ja eriharidusega spetsialistid. Metsaühinguid ja metsaomanike koondumist metsaühingute liikmeteks toetab ka riik läbi metsanduse arengukavas ja metsaseaduses sätestatud meetmete. Valla toetus võiks seisneda valla metsaomanike informeerimises metsaühinguga liitumisel avanevatest võimalustest saada nõustamist, abi ja toetusi oma metsade majandamisel ja uuendamisel.</p>	<p>Võtame teadmiseks.</p>